ਸਾਜੀਵ

ਵੀ.

ਕੇਰਲ ਰਾਜ

(2011 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1134)

ਨਵੰਬਰ 09, 2023

[ਅਭੈ ਐਸ. ਓਕਾ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ-ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ। 302, 307, ਅਤੇ 326/120ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਐੱਸ.55(ਏ), (ਐਚ), (i) ਅਤੇ ਐੱਸ. ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦਾ 57 (ਏ)(1)(ii) ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਹੈ।

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 ਐੱਸ. 302, 307 ਅਤੇ 326/120ਬੀ- ਅਕਬਰੀ ਐਕਟ- ਐੱਸ. 57(ਏ)(1)(ii) ਅਤੇ 55 - ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ -ਏ1, ਏ3, ਏ10, ਅਤੇ ਏ11 ਦੇ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਰਗਨਾ ਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਲਈ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਨੂੰ ਸਪਿਰਿਟ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਏ1 ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਆਊਟਲੈਟ ਰਾਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੇਵਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 7 ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ, 11 ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹਾਪਣ, ਅਤੇ 40 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ qਯੂਏ ਏ1 ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ-ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। /ਐੱਸਐੱਸ. 302, 307 ਅਤੇ 326/120 ਬੀ ਅਤੇ ਐੱਸ. 55(ਏ), (ਐਚ), (i) ਅਤੇ ਸ. ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ 57 (ਏ)(1)(ii) ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 302 ਅਤੇ ਐੱਸ. 57(ਏ)(1)(ii), ਹੋਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ:

ਆਯੋਜਤ: ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ, ਅਤੇ ਏ1 ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ; ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਬਾਇਓਸੋਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਿਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਕਾਰਨ ਜ਼ਹਿਰ ਸੀ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਖਪਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਏ1 ਅਤੇ ਏ11 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਏ1-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ- ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। 57(ਏ)(1) (ii) ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣਾ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵੀ, ਆਰਈਐੱਸ ਜੀਈਐੱਸਟੀਏਈ ਐੱਸਐੱਸ ਵਿੱਚ. ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ 6 ਅਤੇ 8 ਲਾਗੂ- ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ, ਬੋਤਲ ਭਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ ਹਨ - ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 55(ਏ), (ਐਚ) ਅਤੇ (i) ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮਿਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਨੂੰ ਸਪਿਰਿਟ ਨਾਲ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਮਿਲਾਉਣ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ

ਕਈ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ-ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ। ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਯੂ/ਐੱਸਐੱਸ. 302, 307, 326 ਅਤੇ 120ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ 57(ਏ)(1)(ii), ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਰਾ 16, 37, 41, 42, 45, 46, 48-50]

ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ-ਸਮਕਾਲੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ - ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ - ਜਦੋਂ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਖੋਜ ਵਿਗੜਦੀ ਹੈ; ਖੋਜ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ; ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਾ ਦੇਣਗੇ। [ਪਰਾ 51]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860-ਐੱਸ. 120ਬੀ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ - ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ - ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 35]

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013-ਆਰਡਰ XX, ਆਰ. 5, ਉਪ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ 3 - ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ - ਉਪ-ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਸੁਝਾਅ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਆਰ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਪੜਚੋਲ। 5 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਭੌਤਿਕ ਕਾਪੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ - ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਨਿਯਮ 3 ਨੂੰ 'ਅਸਲ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ "ਸਾਫਟ ਕਾਪੀ" ਸ਼ਬਦ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ। ਰਿਕਾਰਡ', ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੂਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਈ-ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧੇਰੇ ਚੇਤੰਨ ਪਹੁੰਚ - ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਾਫਟ ਕਾਪੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਿੱਥੇ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਾਫਟ ਕਾਪੀ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪਰਾ 58]

ਨਿਆਇਕ ਬਰਤਰਫ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਾ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ:

ਹੋਲਡ: ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਅਕਸਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013 ਦੇ ਆਰਡਰ XX ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਉਪ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ 'ਨਰਮ' ਸ਼ਬਦ ਪਾ ਕੇ। ਅਸਲੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਪੀ ਕਰੋ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਲੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਈ-ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013-ਆਰਡਰ XX, ਆਰ. 5, ਉਪ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ 3। [ਪੈਰਾ 56]

ਰਾਮਨਾਰਾਇਣ ਪੋਪਲੀ ਬਨਾਮ ਸੀਬੀ। (2003) ਐੱਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਐਲ.) 869; P.K. ਨਾਰਾਇਣਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (1995) 1 ਐੱਸਸੀਸੀ 142; ਮੁਹੰਮਦ. ਨੈਸ਼ਾਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਐੱਨਸੀਟੀ) 2023 ਐੱਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐੱਸਸੀ 784; ਹਰੀ ਅਤੇ ਅੰ. v. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ। 2021 ਐੱਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐੱਸਸੀ 1131; ਕੋਲੀ ਲਛਮਣਭਾਈ ਚਨਾਭਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1999) 8

ਐੱਸਸੀਸੀ 624; ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਬਨਾਮ ਨਲਿਨੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (1999) 5 ਐੱਸਸੀਸੀ 253: 1999 (3) ਐੱਸਸੀਆਰ 1; ਯਾਕੂਬ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਮੇਮਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2013) 13 ਐੱਸਸੀਸੀ 1: 2013 (15) ਐੱਸਸੀਆਰ 1: ਅਰਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2021) 11 ਐੱਸਸੀਸੀ 1; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (2017) 8 ਐੱਸਸੀਸੀ 204: [2017] 7 ਐੱਸਸੀਆਰ 251; ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਏਆਰ 2014 ਐੱਸਸੀ 1256: [2014]3 ਐੱਸਸੀਆਰ 551; ਇੰਦਰਕੁੰਵਰ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ 2023 ਐੱਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ 1364: ਚੰਦਰਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (2011) 5 ਐੱਸਸੀਸੀ 161: [2011] 8 ਐੱਸਸੀਆਰ 273; ਪੀ.ਐਨ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਕੇਰਲਾ 1995 ਸੁੱਪ (2) ਐੱਸਸੀਸੀ 187: [1994] 5 ਸੁੱਪਲ. ਐੱਸਸੀਆਰ 526; ਮੇਕਾਲਾ ਸਿਵਾਲਹ ਬਨਾਮ ਏਪੀ ਸਟੇਟ (2022) ਬੀ ਐਸਸੀਸੀ 253; ਰਾਵਾਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2023) 5 ਐੱਸਸੀਸੀ 391- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2011 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1134।

2004 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰਬਰ 792 ਵਿੱਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 23.07.2010 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

2015 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.567।

ਆਰ ਬਸੰਤ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰੰਜਿਤ ਬੀ. ਮਰਾਰ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਐਨ. ਕੈਮਲ, ਸੰਤੋਸ਼ ਐੱਮ. ਜੇ., ਹਰਸ਼ਵਰਧਨ ਸ਼ਾਹ ਸ਼ਿਆਮ, ਅਰੁਣ ਪੂਮੁੱਲੀ, ਦਵੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪਜ਼ੰਗਾਨਾਟ, ਮਿਸ. ਆਸ਼ੂ ਜੈਨ, ਐੱਮ ਗਿਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅੰਕੁਰ ਕੁਲਕਰਨੀ, ਸ਼ਰਤ ਐੱਸ ਜਨਾਰਥਾਨਨ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਜਯੰਤ ਮੁਠ ਰਾਜ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਹਰਸ਼ਦ ਵੀ. ਹਮੀਦ, ਦਲੀਪ ਪੂਲਕੋਟ, ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰਨ ਕੇ.ਆਰ., ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਲੇ ਹਰਸ਼ਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ 23.07.2010 ਦੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 2004 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 72 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕੋਲਮ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 02.04.2004 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। 2003 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰ. 1308 ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦੋ, ਅਰਥਾਤ, (i) ਸਜੀਵ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 10) ਅਤੇ (ii) ਰਾਏ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 11) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302, 307 ਅਤੇ 326 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 120ਬੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਈਪੀਸੀ'), ਸੈਕਸ਼ਨ 55(ਏ), (ਐਚ), (i) ਅਤੇ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 (ਏ) (1) (ii) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 57(ਏ)(1)(ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਇਹ ਘਟਨਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 7 ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, 11 ਲੋਕ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ, ਅਤੇ 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ।

3. ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਭਰਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

i. 04.04.2003 ਨੂੰ, ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਏ1, ਏ3, ਏ10, ਅਤੇ ਏ11 ਨੇ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਨੂੰ ਸਪਿਰਿਟ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਤਾਂ ਜੋ ਏ1 ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਆਊਟਲੈਟ ਰਾਹੀਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਲਈ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 05.04.2003 ਨੂੰ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਦੇ ਘਰ ਏ10 ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ "ਬਾਇਓਸੋਲ" ਲੇਬਲ ਵਾਲੇ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਵਾਲੇ 21 ਕੈਨ (ਹਰੇਕ 5ਐਲ) ਲੈ ਕੇ ਆਏ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਏ2, ਏ7, ਅਤੇ ਏ8 ਏ2 ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਅੰਬੈਸਡਰ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਤਮਾ ਲੈ ਆਏ। ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਨੂੰ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਪਿਰਿਟ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏ1 ਦੇ ਆਊਟਲੈਟ ਰਾਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ4, ਏ5, ਏ6, ਏ9 ਅਤੇ ਏ12 ਨੇ ਇਸ ਸੇਲ ਵਿੱਚ ਏ1 ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

iii. ਏ4 ਅਤੇ ਏ12 ਸਮੇਤ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ 09.04.2003-10.04.2003 ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1-9 ਅਤੇ 11-12 ਵੀ ਉਕਤ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.70, ਡੀ.ਵਾਈ.ਐਸ.ਪੀ., ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.67, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਆਂਚਲਮੋਡ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ। ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ67 ਨੇ ਧਾਰਾ 302, 307 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ (ਐਕਸ. ਪੀ 186) ਦਰਜ ਕੀਤੀ।

iv. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 76 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਵਸਤੂਆਂ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐੱਮਓ') ਐੱਮਓ 1 ਤੋਂ ਐੱਮਓ 29 ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ1 ਤੋਂ ਪੀ259 ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ।

4. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਿਤੀ 02.04.2004 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1, 2, 5-9, 10 ਅਤੇ 11 ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਭਰ ਰਹੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

		ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ		ਹਾਈ ਕੋਰਟ
ਨੰ.	ਨਾਮ	ਅਪਰਾਧ	ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ	

1	ਏ1-ਥੰਪੀ	ਆਈਪੀਸੀ- ਐੱਸ.302 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ - ਐੱਸ.307 ਆਈਪੀਸੀ- ਐੱਸ.326 ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ - ਸ.57 (ਏ) (1) (ii) ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ - ਐੱਸ.55(ਏ), (ਐਚ) ਅਤੇ (i)	ਉਮਰ ਕੈਦ (302) ਅਤੇ ਆਰ। 10 ਸਾਲ (1208) ਲਈ; 50,000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ 7 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਰ।; ਰੁ. 50,000 ਜੁਰਮਾਨਾ 7 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਰ।; ਰੁ. 50,000 ਜੁਰਮਾਨਾ ਉਮਰ ਕੈਦ; ਰੁ. 50,000 ਜੁਰਮਾਨਾ 7 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਰ.ਆਈ.; 7,00,000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ	
2	ਏ2 - ਸਾਜਿ @ ਪਰਿਪੱਲੀ ਸਾਜੀ	ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ - ਐੱਸ.55(ਏ)(i)	10 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਰ.ਆਈ.; ਰੁ. 2,00,000 ਜੁਰਮਾਨਾ	ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ
3	ਏ3- ਸ਼ੋਭਨਾ@ਮਾਇਆ	ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ - ਐੱਸ.55(ਏ)	1 ਸਾਲ ਲਈ ਆਰ.ਆਈ.; ਰੁ. 1,00,000 ਜੁਰਮਾਨਾ	ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ
4	ਏ4 - ਸ਼ਾਜੀ@ ਜਿਨੁ ਸਾਜਿ ॥	ਮਰ ਗਿਆ		
5	ਏ5 - ਰਾਜੇਸ਼ @ ਬਾਈ	ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ - ਐੱਸ.55(ਏ)(i)	10 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਰ.ਆਈ.; ਰੁ. 2,00,000 ਜੁਰਮਾਨਾ	ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ
6	ਏ6 ਹੁਸੈਨ			
7	ਏ7-ਸੋਨੀ			
8	ਏ8 - ਵਿਪਿਨ ਬੀ. ਨਾਇਰ			
9	ਏ9-ਸੰਤੋਸ਼			

10	ਏ10 - ਸਜੀਵ ਏ11 - ਰਾਏ	ਆਈਪੀਸੀ- ਐੱਸ.302 ਅਤੇ 120ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ- ਐੱਸ.307 ਆਈਪੀਸੀ- ਐੱਸ.326 ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ - ਸ.57 (ਏ) (1) (ii)	ਉਮਰ ਕੈਦ (302) ਅਤੇ ਆਰ। 5 ਸਾਲ (120ਬੀ); 25,000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ 5 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਰ।; ਰੁ. 25,000 ਜੁਰਮਾਨਾ 5 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਰ।; ਰੁ. 25,000 ਜੁਰਮਾਨਾ ਉਮਰ ਕੈਦ; ਰੁ. 25,000 ਜੁਰਮਾਨਾ 5 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਰ.ਆਈ.; 5,00,000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ	ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ
11		ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ - ਐੱਸ.55(ਏ), (ਐਚ) ਅਤੇ (i)	5 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਆਰ.ਆਈ.; 5,00,000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ	
12	ਏ12- ਪ੍ਰਸੰਥਾਨ	ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ		

5. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀਆਰਐੱਲ) ਐਮ ਡਾਇਰੀ ਨੰ.2018/2016 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ 29.01.2016 ਦੇ ਆਰਡਰ ਰਾਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਸਜ਼ਾ qਯੂਏ ਏ1 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

6. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ: 10 ਅਤੇ 11 ਨੇ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ 2011 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ.1154 ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ.567 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2015 ਦੇ।

7. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਏ 10 ਅਤੇ ਏ 11 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਟਿਕਾਊ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ

8. 2003 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1308 ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਵੱਡੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜੇ ਦਿੱਤੇ:

i. ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਸਿਵਾਏ ਪੀਡਬਲਯੂ21) ਸਿਰਫ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਈ ਗਈ ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਸੇਵਨ ਕਾਰਨ ਸਨ।

ii. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਏ1 ਇੱਕ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ।

iii. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਰਾਮਨਾਰਾਇਣ ਪੋਪਲੀ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.' ਅਤੇ ਪੀ.ਕੇ. ਨਾਰਾਇਣਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ23, ਪੀਡਬਲਯੂ24, ਪੀਡਬਲਯੂ11 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ18 ਦੀਆਂ ਸਾਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹੀਆਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 04.04.2003 ਨੂੰ, ਤਿੰਨਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਏ1, ਏ10 ਅਤੇ ਏ11, ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ, ਏ1 ਦੇ ਘਰ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ (ਬਾਇਓਸੋਲ) ਵਾਲੇ 21 ਕੈਨ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ25 ਤੋਂ 35 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ76 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਇਓਸੋਲ ਦੇ 21 ਕੈਨ ਨੂੰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਏ1 ਅਤੇ ਏ3 ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏ 11 ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਆਰਆਰ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰਜ਼ ਫਰਮ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ44 ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ76 (।ਓ) ਦੁਆਰਾ ਏ1, ਐੱਮਓ15 ਸੀਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਐੱਮਓ31 ਸੀਰੀਜ਼ (ਪੀਡਬਲਯੂ27 ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਇਓਸੋਲ ਕੈਨ) ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ 21 ਕੈਨ ਉਸੇ ਮੋਲਡ ਤੋਂ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਹਨ। ..

iv.

ਏ 11 ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਪਰੰਬਾ (ਲਾਨ) ਤੋਂ ਸੜੇ ਹੋਏ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ11 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਨੂੰ ਏ1 ਦੇ ਨਾਲ ਰਚੀ ਗਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ 21 ਕੈਨ ਵਿੱਚ ਏ1 ਦੇ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਬਾਇਓਸੋਲ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਏ11 ਦੇ ਇੱਕ ਉੱਦਮ, ਆਰਆਰ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਏ1 ਨੂੰ ਬਾਇਓਸੋਲ ਦੇ 21 ਕੈਨਾਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਖਾਸ ਐਂਟਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਝੂਠਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ

10. ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ (ਅਪੀਲੈਂਟਸ) ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11. ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਈਥਾਨੋਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਆਤਮਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅੰਤਮ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਤੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ। ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਤੱਤ ਬਾਰੇ; ਇਸ ਲਈ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

12. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57(1)(ਏ) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਵੇਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਿਲਾਇਆ ਹੈ।

ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ

13. ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਏ10 ਏ11 ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਾਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੇਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਏ1 ਨੂੰ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਵੇਚੀ।

ਏਐੱਮਸੀਯੂਐੱਸ ਸੀਯੂਆਰਏਈ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ

14. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਮਿਤੀ 20.07.2023 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ: (ਏ) ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹੀਆਂ; (ਬੀ) ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ; (ਸੀ) ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ; ਅਤੇ (ਡੀ) ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਚਾਰਟ।

ਸਾਡਾ ਨਜ਼ਰੀਆ

15. ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਏ1 ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਸਰਗਨਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਏ1 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ: (ਏ) ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ, ਅਤੇ ਏ1 ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਬਾਇਓਸੋਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮੀ।

16. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਕਾਰਨ ਜ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸੇਵਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

17. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਏ 10 ਅਤੇ ਏ 11 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਪੀਡਬਲਯੂ11, ਰਾਜੇਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਏ1 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਿਸਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। 05.04.2003 ਨੂੰ ਉਹ ਏ.1 ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਏ 10 (ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਸੀ) ਅਤੇ ਏ 11 ਇੱਕ ਸੁਆਹ ਰੰਗ ਦੀ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ 3-4 ਗੱਤੇ ਦੇ ਡੱਬੇ ਕੱਢੇ ਗਏ। ਨਾਲ ਹੀ, ਏ3 ਅਤੇ ਏ4 35ਐਲ ਦੇ 3 ਕੈਨ ਲੈ ਕੇ ਆਏ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਡੱਬਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਏ3 ਅਤੇ ਏ4 ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਗੱਤੇ ਦੇ ਬਕਸੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ11 ਨੇ ਏ4 ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਕੈਨ ਨੂੰ ਕਮਲੰਮਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏ 10 ਅਤੇ ਏ 11 ਏ 1 ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਨਕਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ11 ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਭਾਂਡੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਐੱਮਓ14 ਲੜੀ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਗੱਤੇ ਦੇ ਡੱਬੇ ਤੋਂ ਡੱਬਾ, ਐੱਮਓ15 ਸੀਰੀਜ਼ (21 ਨੰਬਰ) ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਏ10 ਦੀ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ, ਐੱਮਓ16 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਜਿਰਹਾ-ਜਾਂਚ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

19. ਪੀਡਬਲਯੂ18, ਵਿਨਸੈਂਟ ਏ1 ਦਾ ਗੁਆਂਢੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਗਵਾਹ ਏ 10 ਅਤੇ ਏ 11 ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਾ ਰੱਖਣ ਕਰਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਰ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਵੀ, ਉਸ ਨੇ ਏ 10 ਦੀ ਕਾਰ (ਐਮਓ 16) ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਏ 1 ਦੇ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਕਰਣ ਉਸ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪੋਤਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਹਵਾਲਾ: ਮੁਹੰਮਦ. ਨੌਸ਼ਾਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ.) (3 ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ): ਹਰੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. v. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ। (3-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) ਅਤੇ ਕੇਲ ਲਛਮਣਭਾਈ ਚਨਾਭਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ)]

20. ਪੀਡਬਲਯੂ23, ਵਿਨੇਦ ਏ1 ਦਾ ਜਾਣਕਾਰ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਰੇਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਏ 1 ਦੇ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਏ 10 ਅਤੇ ਏ 11 ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਗੁਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਪੀਡਬਲਯੂ11 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੋਵੇਂ 05.04.2003 ਨੂੰ ਏ1 ਦੇ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਗੱਤੇ ਦੇ ਬਕਸੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹਨਾਂ ਗੱਤੇ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਆਤਮਾ ਵਾਲੇ ਡੱਬੇ, ਐੱਮਓ15 ਲੜੀ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਨਾਲ ਹੀ, ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ।

21. ਪੀਡਬਲਯੂ24, ਸਰੋਸ, ਏ1 ਦਾ ਇੱਕ ਦੋਸਤ, ਪੀਡਬਲਯੂ11 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ23 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਏ1 ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੀ ਫੇਰੀ ਅਤੇ ਐੱਮ015 ਸੀਰੀਜ਼

ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਮੀਥੇਨੈਲ ਵਾਲੇ 3 ਵੱਡੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। , ਹਰੇਕ ਨੂੰ 35ਐਲ ਮਾਪਦਾ ਹੈ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ, ਜੋ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ: (ਏ) ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਏ1 ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ; (ਬੀ) ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਨੇ 05.04.2003 ਨੂੰ ਏ1 ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ (ਸੀ) ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਹੈ, ਨੂੰ 21 ਕੈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰੇਕ 35ਐਲ ਦੇ 3 ਕੈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏ1 ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ।

23. ਪੀਡਬਲਯੂ25 ਸ਼ੀਜਾ, ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਏ11 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਾਰਮੇਸੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਫਰਮ ਆਰਆਰ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਇਆ।

24. ਪੀਡਬਲਯੂ26, Viਓਐਲਈਟੀ ਨੇ ਏ11 ਦੀ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨਿਸਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਏਟੀਟੀiਐੱਨਜੀਏਐਲ ਵਿਖੇ ਆਰਆਰ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰਸ। ਉਸਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਏ 11 ਇਹ ਫਰਮ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਰੋਨੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 35) ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਏ11 ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਜੀਕਲ ਆਤਮਾ, ਰਸਾਇਣਾਂ, ਸੂਈਆਂ ਅਤੇ ਲੈਬ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਰਮ ਨੇ ਵੇਲੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਰਮ ਤੋਂ ਬਾਇਓਸੋਲ ਦੇ ਹਰੇਕ 5ਐਲ ਦੇ 24 ਕੈਨ ਖਰੀਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਰਡਰ ਬੁੱਕ (ਈx.ਪੀ4), ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰ (ਈx.ਪੀ5) ਅਤੇ ਬਿਲ ਬੁੱਕ (ਈx.ਪੀ6) ਅਤੇ ਬਾਇਓਸੋਲ (ਕੁੱਲ 21 ਕੈਨ) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਲ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

i. ਮੈਡੀਕਲ ਲੈਬ ਨੇ 01.03.2003 ਨੂੰ 5 ਕੈਨ ਖਰੀਦੇ, ਈx.ਪੀ6(ਏ)।

ii. ਦੱਖਣੀ ਲੈਬ ਨੇ 06.03.2003 ਨੂੰ 2 ਕੈਨ ਖਰੀਦੇ, ਈx.ਪੀ6(ਬੀ)।

iii. ਸਾਜ ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ 08.03.2003 ਨੂੰ 1 ਕੈਨ ਖਰੀਦਿਆ, ਈx.ਪੀ6(ਸੀ)।

iv. ਕੇV ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ 12.03.2003 ਨੂੰ 2 ਕੈਨ ਖਰੀਦੇ, ਈx.ਪੀ6(ਡੀ)।

V. ਹੋਲੀ ਕਰਾਸ ਨੇ 1 ਕੈਨ 14.03.2003 ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ, ਈx.ਪੀ6(ਈ)।

vi. ਪਾਰਵਤੀ ਲੈਬ ਨੇ 15.03.2003 ਨੂੰ 4 ਕੈਨ ਖਰੀਦੇ, ਈx.ਪੀ6(1)।

vii. ਕੋਸ਼ੀ ਡੈਂਟਲ ਕਲੀਨਿਕ ਨੇ 22.03.2003 ਨੂੰ 1 ਕੈਨ ਖਰੀਦਿਆ, ਈx.ਪੀ6(ਜੀ)।

viii. ਸਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ ਨੇ 26.03.2003 ਨੂੰ 2 ਕੈਨ ਖਰੀਦੇ, ਈx.ਪੀ6(ਐਚ)।

ix. ਮੈਟਰੋ ਲੈਬ ਨੇ 31.03.2003 ਨੂੰ 1 ਕੈਨ ਖਰੀਦਿਆ, ਈx.ਪੀ6(i)।

x. ਕੋਸਮੋਸ ਲੈਬ ਨੇ 02.04.2003, ਈx.ਪੀ6(j) ਨੂੰ 1 ਕੈਨ ਖਰੀਦਿਆ।

xi ਮੋਡਮ ਲੈਬ ਨੇ 04.04.2003 ਨੂੰ 1 ਕੈਨ ਖਰੀਦਿਆ, ਈx.ਪੀ6(ਕੇ)।

25. ਪੀਡਬਲਯੂ27 ਰਮੇਸਨ ਉਸ ਫਰਮ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ26 ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਆਰ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰਜ਼ ਫਰਮ ਨੂੰ ਬੀ।ਓਐੱਸਓਐਲਈ ਵੇਚਿਆ ਸੀ। ਉਹ 5ਐਲ ਦੇ 24 ਡੱਬਿਆਂ ਦਾ ਆਰਡਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਫਰਮ ਨੂੰ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਿੱਲ (ਈx.ਪੀ12) ਰਾਹੀਂ। ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਵਿਘਨ ਏ11 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਾਇਓਸੋਲ ਐੱਮਓ15 ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਸਮਾਨ ਕੈਨ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐੱਮਓ31 ਸੀਰੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਇਓਸੋਲ ਵਾਲਾ ਨਮੂਨਾ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 100% ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਸੀ।

26. ਬਾਇਓਸੋਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਏ 11 ਦੀ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਰਿਕਾਰਡ ਮਨਘੜਤ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕਥਿਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

27. ਪੀਡਬਲਯੂ28, ਡਾ. ਨੀਲਾਨੰਦ ਸਰਮਾ, ਅੰਸਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੇ ਆਰਆਰ ਵਿਤਰਕਾਂ ਤੋਂ ਬਾਇਓਸੋਲ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ29 ਡਾ: ਏ.ਐਮ. ਅਬਦੁਲ ਕੁਥੂਰ, ਸਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ; ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.30, ਕੇ.ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਡਾ: ਵਿਜੇ ਚੰਦਰਨ ਨਾਇਰ; ਪੀਡਬਲਯੂ31 ਸੁਨੀਲ, ਕੋਸਮੋਸ ਲੈਬ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਪੀਡਬਲਯੂ32 ਬੀਜੀ ਬੀ, ਕੋਸ਼ੀ ਡੈਂਟਲ ਕਲੀਨਿਕ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ33 ਡਾ. ਰਾਏ ਜਾਰਜ ਨੇ ਆਰਆਰ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਇਓਸੋਲ ਦੀ ਕੋਈ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ26 ਦੁਆਰਾ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਬਿੱਲ ਰਸੀਦਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਝੂਠਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫਰਜ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

28. ਪੀਡਬਲਯੂ35, ਰੋਨੀ ਏ11 ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਰਆਰ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰਜ਼ ਨਾਂ ਦੀ ਫਰਮ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ26 ਰਿਸੈਪਸ਼ਨਿਸਟ ਹੈ। ਇਹ ਗਵਾਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਜਿਰਹਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰੈਂਟ ਡੀਡ (ਐਕਸ. ਪੀ 14) ਦਾ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰ ਏ 11 ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

29. ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਏ11 ਹੈ, ਜੋ ਫਰਮ ਆਰਆਰ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਾਇਓਸੋਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 100% ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਏ11 ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਫਰਮ, ਆਰਆਰ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰਸ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਨੂੰ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ28 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ33, ਕਥਿਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਵਾਲੇ ਕਥਿਤ ਕੈਨ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

30. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰਆਰ ਵਿਤਰਕਾਂ (ਐਕਸ. ਪੀ 6) ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਫਰਜ਼ੀ ਸਨ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸਲ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸੀ। ਕੁਦਰਤੀ ਕੋਰਲੀ, ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ, ਕਿ ਏ 11 ਨੇ ਆਪਣੀ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਬਾਇਓਸੋਲ ਖਰੀਦਿਆ ਪਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿੱਥੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

31. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

32. ਪੀਡਬਲਯੂ44, ਜੇਮਸ ਫਿਲੀਪੋਸ ਐਫਐੱਸਐਲ, ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਵਿਖੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਜਨਰਲ) ਹੈ। ਉਸਨੇ ਐਫਐੱਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ (ਈx.ਪੀ30) ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਐੱਮਓ15 ਅਤੇ ਐੱਮਓ31 ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸੇ ਮੋਲਡ ਤੋਂ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਸਨ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਣਡਿੱਠਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਇਸ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐੱਮਓ15 ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਕੈਨ [ਪੀਡਬਲਯੂ76 ਦੁਆਰਾ ਏ1 ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ], ਜੋ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੁਆਰਾ ਏ1 ਅਤੇ ਕੈਨ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਐੱਮਓ31 ਸੀਰੀਜ਼ ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਇਓਸੋਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ27 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੈਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਹੈ, ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਮੋਲਡ ਦੇ ਹਨ।

33. ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਗਲੀ ਗਵਾਹ ਪੀਡਬਲਯੂ51, ਸਿੰਧੂ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਐੱਮਓ33 ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਕੈਨ (ਹਰੇਕ 35ਐਲ) ਦੀ ਐਫਐੱਸਐਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਈ। ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ 5 ਕੈਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਕੈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਥਾਈਲ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਅਤੇ 3 ਕੈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਪਾਈ ਗਈ।

34. ਇਹ ਗਵਾਹ ਦੋ ਢੁਕਵੇਂ ਤੱਥ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ: (ਏ) ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡੱਬੇ ਏ11 ਤੋਂ ਏ1 ਤੱਕ ਕੈਨ ਦੇ ਉਸੇ ਮੋਲਡ ਤੋਂ ਹਨ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪੀਡਬਲਯੂ27 ਤੋਂ ਏ11 ਦੁਆਰਾ, ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦੀ ਖਰੀਦ 'ਤੇ; ਅਤੇ (ਬੀ) 5 ਵਿੱਚੋਂ 3 ਏ1 ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਕੈਨ ਮਿਥਾਇਲ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਸ਼ਰਾਬ.

35. ਇਹਨਾਂ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਧਾਰਾ 120ਬੀ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਬਨਾਮ ਨਲਿਨੀ ਅਤੇ ਓਰਸ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1. ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ii. ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਜੁਰਮ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਕੱਲੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣਾ ਹੈ।

iii. ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

iv. ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ.

36. ਯਾਕੂਬ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਮੇਮਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ" (2-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ। ਐੱਸਯੂਪੀਆਰਏ)]

37. ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਚਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ (ਏ) ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਏ1 ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ; (ਬੀ) ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਨੇ 05.04.2003 ਨੂੰ, ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਏ1 ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ; (ਸੀ) ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਨੂੰ ਏ1 ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕਿ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਪਦਾਰਥ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਸੀ; (ਡੀ) ਏ11 ਫਰਮ ਆਰਆਰ ਵਿਤਰਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਜਾਅਲੀ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਇਆ; (ਈ) ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਏ1 ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜੁੜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਸਥਿਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਏ1 (ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

38. ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਏ11 ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

39. ਕੇ.ਜੇ. ਦੇਵਾਸੀਆ (ਪੀਡਬਲਯੂ76), ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ51 ਨੇ ਏ11 ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਪਾਸੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਸਮੱਗਰੀ/ਨਮੂਨੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਐੱਮਓ49 ਤੋਂ ਐੱਮਓ53 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਏ11 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸੀ.

40. ਪੀਡਬਲਯੂ51, ਐਫਐੱਸਐਲ ਸਹਾਇਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐੱਮਓ52 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਹਨਾਂ ਨਮੂਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੜੇ ਹੋਏ ਪਲਾਸਟਿਕ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਲਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ11 ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ

ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (2-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਏ11 ਦੀ ਫਰਮ ਕੋਲ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੂਤ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਏ11 ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਸਾੜੀ ਗਈ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਅਤੇ ਮਿਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ।

41. ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਤੋਂ ਘੱਟ 627 ਸਵਾਲ/ਹਾਲਤਾਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇੱਕ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਇੱਕ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ। [ਰੈਫ: ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ); ਇੰਦਰਕੁੰਵਰ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ" (2-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ)] ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ।

42. ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57ਏ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਐੱਸ.57ਏ - ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਲਈ -

(1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ-

(i) ਜੇਕਰ, ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ;

(ii) ਜੇਕਰ, ਅਜਿਹੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੌਤ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ;

(5) ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 (1872 ਦਾ 1), (ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਿਕਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

43. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੰਦਰਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) ਵਿੱਚ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57(ਏ)(1) ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 57 ਏ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 57ਏ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ.ਐਨ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਕੇਰਲਾ (2 ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ)।

44. ਚੰਦਰਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 (ਏ) (1) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਮਿਥੇਨੋਲ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਆਤਮਾ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ:

"117. ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਖੁਦ ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਥੇਨੋਲ ਨੂੰ ਮਿਕਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ 31 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

45. ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57(ਏ)(1) (ii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

46. ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਵੇਂ: (ਏ) ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ; (ਬੀ) ਆਤਮਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ

ਹਨ; (ਸੀ) ਦੋਸ਼ੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ/ਵਰਜਿਤ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ (ਡੀ) ਦੋਸ਼ੀ ਏ11 ਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ/ਵਰਜਿਤ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲੀ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

47. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"55. ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਯਾਤ, ਆਦਿ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ:

(ਏ) ਦਰਾਮਦ, ਨਿਰਯਾਤ, [ਆਵਾਜਾਈ, ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ] ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਸ਼ੀਲੀ ਦਵਾਈ; ਜਾਂ

(ਐਚ) ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਤਲ; ਜਾਂ

(i) ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਟੋਰ] ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਸ਼ੀਲੀ ਦਵਾਈ।"

48. ਸੰਖੇਪਤਾ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਸਾਨੂੰ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ, ਬੋਤਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਲਕੋਹਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 55 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3(10) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਲਕੋਹਲ ਦੇ ਬਣੇ ਜਾਂ ਬਣੇ ਕਿਸੇ ਤਰਲ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 55 ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਥਾਇਲ ਅਲਕੋਹਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਏ11 ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਏ1 ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55(ਏ)(ਐਚ) ਅਤੇ (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

49. ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਮਿਥਾਈਲ ਅਲਕੋਹਲ ਨੂੰ ਸਪਿਰਿਟ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਈ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਏ10 ਅਤੇ ਏ11 ਦੀ ਧਾਰਾ 302, 307, 326 ਅਤੇ 120ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ 57(ਏ)(1)(ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

50. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

51. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਕਾਲੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ:

i. ਖੋਜ ਵਿਗੜੀ ਹੈ।

ii. ਖੋਜ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

iii. ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਾ ਦੇਣਗੇ।

[ਰੈਫ: ਮੇਕਾਲਾ ਸਿਵਾਈਆ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ.1 ਦਾ ਰਾਜ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ); ਰਾਵਾਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਓਰਸ, ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ" (3 ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ)]

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

52. ਅਸੀਂ ਲੀਮਡ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

53. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

54. ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਮਿਤੀ 31.10.2023 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਸਜੀਵ (2011 ਦੀ ਏ10- ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1134), 24.09.2023 ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ.

55. ਏ11 (ਰਾਏ) ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.567/2015 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 30.06.2016 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਏ11 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

56. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ 20.07.2023 ਦੇ ਸਾਡੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਾ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਅਕਸਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ।

57. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013 (ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਨਿਯਮ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਆਰਡਰ XX ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਮੇਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਭੌਤਿਕ ਕਾਪੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

58. ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

ਸਬ-ਨਿਯਮ 3 ਨੂੰ 'ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਸਾਫਟ ਕਾਪੀ' ਸ਼ਬਦ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਈ-ਕਾਪੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧੇਰੇ ਚੇਤੰਨ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗਾ।

ii. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਾਫਟ ਕਾਪੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

iii. ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸਾਫਟ ਕਾਪੀ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

59. ਅਸੀਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮਾਣਯੋਗ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

60. ਵਾਰਤਾਕਾਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate